

ENVER YAŞAR BOSTANCI: YAŞAM ÖYKÜSÜ VE ESERLERİ

Erksin GÜLEÇ

1995 yılında kaybettiğimiz hocamız Prof. Dr. Enver Yaşar Bostancı 1923 yılında Denizli iline bağlı Kesriye köyünde doğdu. 1949 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Antropoloji ve Etnoloji Kürsüsü'nden mezun oldu. Mart 1951 tarihine kadar Yüksek Beden Eğitimi Enstitüsü'nde antropometri dersleri verdi. Bu tarihten itibaren yaklaşık bir yıl süreyle Eski Eserler Müdürlüğü'ne bağlı olarak Kastamonu müzesinde müze asistanlığı görevinde bulundu.

Enver Bostancı, 1952 yılında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Fizik Antropoloji Kürsüsü'nde açılan sınavı kazanarak asistan olarak akademik yaşama ilk adımını attı. Doktora çalışması ergenlik çağındaki okul çocuklarının fiziksel büyümesini konu almaktaydı. Bu çalışmasını 1956'da tamamlayarak *Türk Okul Çocuklarında Beden Gelişimi Üzerinde Bir Araştırma* başlığı altında sundu. Bu arada 1953 yılı yazında 3 ay süreyle İngiltere'de konuyla ilgili araştırma ve incelemelerde bulundu. Enver Bostancı Temmuz 1957-Eylül 1958 tarihleri arasında Londra Üniversitesi'nde Dördüncü Zaman stratigrafisi ve fosil insanlar üzerinde daha uzun süreyle çalışma fırsatı buldu.

Enver Y. Bostancı, *Gordion Roma Devri Halkı Astragalus ve Calcaneuslarının Biyometrik ve Morfolojik Tetkiki ile Osteometrik ve Filojenetik Münasebetleri Üzerinde Bir Araştırma* başlığını taşıyan teziyle 1958 yılında doçentliğe yükseltildi. Kasım 1962-Aralık 1963 tarihleri arasında ise Humbolt burslu olarak Almanya'da Göttingen Üniversitesi Antropoloji Bölümü'nde dönemin en ünlü bilimcilerinden Profesör G.Heberer'in yanında fosil primatlar ve insanın filojenetik evrimi konularında çalışma olanağı buldu.

Enver Y. Bostancı 1968 yılında profesör oldu. Bu tarih aynı zamanda Hocamızın Anadolu'da insan evrimi konusunda kazılarına başladığı tarihtir. Onun Anadolu'nun prehistorik geçmişine ilgi duyması ve bu yönde çalışmalar yapması Kastamonu müzesinde görev yaparken başlamıştır. Sonraki yıllarda yurdun çeşitli yörelerinde bu çalışmalarına devam etmiş-

tir. 1968 yılında Beldibi (Antalya) ve Mağaracık (Antakya) Enver Y. Bostancı'nın kazı yaptığı ilk prehistorik yerleşme merkezleridir. İlk dönemlerde araştırma ve yazılan bu iki ilde yoğunlaştıran Hocamız ileriki yıllarda Belbaşı (Antalya), Merdivenli Mağara (Antakya), İncili Mağara (Antakya) ve Kanal Mağarası (Antakya)'nda kazılar yaparak Anadolu'nun iskân tarihi ve kültürel gelişimine ışık tutmaya çalışmıştır. Bostancı'nın Antalya ve Antakya illerinden sonra çalışmalarını Gaziantep'te yoğunlaştırdığını görürüz. Bu ilde yaptığı yüzey araştırmaları ve Dülük kazıları Anadolu'nun Paleolitik kültürleri açısından son derece önemlidir.

Bostancı'nın pek çok makalesi yanında iki monografisi ülkemizde Paleoantropoloji biliminin tarihi gelişiminde önemli kilometre taşlarını oluşturur. Doçentlik çalışmasının temel alındığı *A Biometrical and Morphological Study of the Astragalus and Calcaneus of the Roman People of Gordium in Anatolia: An Introduction to the Evolution of the Human Foot* 1962'de Türk Tarih Kurumu'na yayımlanmıştır. Bostancı'nın diğer kitabı *Sardis Kazılarında Çıkan Kafatasların İncelenmesi ve Eski Anadolu Halkları ile Olan Münasebetleri* adını taşır ve 1969 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi yayınları arasında çıkmıştır.

Bostancı'nın yukarıda sözü edilen kitapları ve diğer bilimsel çalışmaları bu alanda çalışan uzmanlarca da takdir görmüştür. Bunun en büyük kanıtı Braidwood, Mellart ve Brothwell gibi dünyaca meşhur bilim adamlarının çalışmalarında Bostancı'ya atıfta bulunmalarıdır. Yine biyolojik antropoloji alanındaki çalışmaların yayımlandığı *International Journal of Anthropology*'nin yazı kurulunda yıllarca görev yapması, onun uluslararası saygınlığının bir göstergesidir.

Enver Y. Bostancı yalnızca yayınlarıyla değil aynı zamanda yetiştirdiği öğrencilere de ülkemizde paleoantropoloji biliminin gelişmesine önemli katkılar yapmıştır. Bugün hepsi profesör olan Erksin Güleç, Berna Alpagut, Metin Özbek, Tuncer Korkmaz ve M. Yaşar İçcan onun yetiştirdiği öğrenciler olup, günümüzde bu bilim dalının gelişmesi için çaba harcayan ve bayrağı taşıyan kişilerdir.

Enver Y. Bostancı 1990 yılında emekli olduktan sonra Mayıs 1995'te hayata gözlerini yumdu. Yaptığı çalışmalar ve yetiştirdiği öğrencilerle ülkemizde antropoloji biliminin gelişmesine önemli katkıları bulunan Hocamızın aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyoruz.

Prof. Dr. Enver Yaşar Bostancı'nın Yayın Listesi

- 1- Bostancı, E.Y., Kastamonu Çevarında Eskitaş Devrine Ait Bir Keşif. *Ulus Gazetesi*, 24 Eylül 1951.
- 2- Bostancı, E.Y., Gökırmak Vadisinde Prehistuvuar Araştırmaları, Yeni Paleolitik Buluntular. *A.Ü.D.T.C.F. Dergisi*, 10 (1-2): 137-153, 1952.

- 3- Bostancı, E.Y., Anterior ve Posterior Medio-Palatin Kemikleri. *A.Ü.D.T.C.F. Dergisi*, 11 (2-4): 212-251, 1953.
- 4- Bostancı, E.Y., Ankara'da Türk Okul Çocuklarında Boy Büyümesi Üzerinde Bir Araştırma. *A.Ü.D.T.C.F. Dergisi*, 12(1-2): 41-75, 1954.
- 5- Bostancı, E.Y., Ankara'da Türk Okul Çocuklarında Büst ve Alt Taraf Kısımlarının Büyümesi Üzerinde Bir Araştırma (Türkçe-İngilizce). *A.Ü.D.T.C.F. Dergisi*, 13 (1-2): 69-137, 1955.
- 6- Bostancı, E.Y., Türk Erkek ve Kız Çocuklarında Kol, Üst Kol, Ön Kol ve El Büyümesi ile Bedenin Diğer Kısımları Arasındaki Korelasyonlar Üzerinde Bir Araştırma (Türkçe-İngilizce). *A.Ü.D.T.C.F. Dergisi*, 14 (1-2): 103-203, 1956.
- 7- Bostancı, E.Y., Şenyürek, M.S., The Excavations of a Cave Near the Village of Mağaracık in the Vilayet of Hatay. *Anatolia*, (1): 81-85, 1956.
- 8- Bostancı, E.Y., Şenyürek, M.S., Samandağı'nda Eski Taş Çağına Ait Bir İskan Yeri. *Zafer Gazetesi*, 4 Temmuz 1956.
- 9- Bostancı, E.Y., Şenyürek, M.S., Hatay'ın Paleolitik Kültürleri. *Yankı Dergisi*, 4 Temmuz 1956: 20-22.
- 10- Bostancı, E.Y., Hatay'ın Paleolitik Kültürleri Hakkında Bir Keşif. *Zafer Gazetesi*, 24 Mayıs 1956.
- 11- Bostancı, E.Y., Şenyürek, M.S., Samandağı'nda Yapılan Prehistorik Araştırmalar. *Zafer Gazetesi*, 6 Kasım 1956.
- 12- Bostancı, E.Y., Türk Erkek ve Kız Çocuklarında Bedenin Genişlemesine Büyümesi ile Proporsiyonların Değişmesi Üzerine Bir Araştırma (Türkçe-İngilizce). *Belleten*, 15 (1-3): 1-96, 1957.
- 13- Bostancı, E.Y., Şenyürek, M.S., Hatay Vilayetinde Prehistorya Araştırmaları (Türkçe-İngilizce). *Belleten*, 22 (86): 147-169, 1958.
- 14- Bostancı, E.Y., Şenyürek, M.S. Hatay Vilayetinin Paleolitik Kültürleri (Türkçe-İngilizce). *Belleten*, 22 (86): 171-224, 1958.
- 15- Bostancı, E.Y., The Astragalus and Calcaneus of the Roman People of Gordion in Anatolia. *Belleten*, 23 (90): 177-201, 1959.

- 16- Bostancı, E.Y., Anadolu'da Gordion Roma Devri Halkı Astragalus ve Calcaneus'larının Biyometrik ve Morfolojik Tetkiki ile Ontojenetik ve Filojenetik Münasebetleri Üzerinde Bir Araştırma. *A.Ü.D.C.F. Dergisi*, 17 (1-2): 1-104, 1959.
- 17- Bostancı, E.Y., Researches on the Mediterranean Coast of A New Paleolithic Site of Beldibi Near Antalya. *Anatolia*, 3:129-178, 1959.
- 18- Bostancı, E.Y., Güneydoğu Anadolu Araştırmaları: Dülük ve Kartal'ın Chellan ve Acheulean Endüstrisi (Türkçe-İngilizce). *Anatolia*, 6:87-162, 1961.
- 19- Bostancı, E.Y., Şenyürek, M.S. Nükleus Olarak Kullanılan Bir El Baltası (Türkçe-İngilizce). *Bellekten*, 25 (98):307-311, 1961.
- 20- Bostancı, E.Y., Belbaşı Kaya Sığınağında Bulunan Üst Paleolitik ve Mesolitik Endüstri: Belbaşı Kültürü (Türkçe-İngilizce). *Bellekten*, 26 (102): 233-292, 1962.
- 21- Bostancı, E.Y., *A Biometrical and Morphological Study of the Astragalus and Calcaneus of the Roman People of Gordium in Anatolia: An Introduction to the Evolution of the Human Foot*. Türk Tarih Kurumu Yayınları; Ankara, 7 (40), 1962.
- 22- Bostancı, E.Y., Fossil Remains of Upper Paleolithic and Mesolithic Man. *Bericht Über die 8. Tagung der Deutschen Gesellschaft für Anthropologie*, 253-262.
- 23- Bostancı, E.Y., Human Fossil Remains in Beldibi and Belbaşı Rock Shelters on the Mediterranean Coast of Anatolia. *Antropoloji*, (1): 17-36, 1963.
- 24- Bostancı, E.Y., An Examination of Some Human Skeletal Remains from the Sardis Excavations. *Antropoloji*, (1): 121-131, 1963.
- 25- Bostancı, E.Y., Chalcidique Yarımadasında Bulunan Neandertal Tip Fosil Kafatası Üzerinde Bir Tetkik (Türkçe-İngilizce). *Bellekten*, 27 (28): 373-381, 1964.
- 26- Bostancı, E.Y., Beldibi Kazılarında Çıkan Önemli Sanat Eserleri (Türkçe-İngilizce). *Antropoloji*, (2): 21-31, 1964.
- 27- Bostancı, E.Y., Mağaracık Çevresinde Yapılan 1966 Yaz Mevsimi Kazıları ve Yeni Buluntular. *Antropoloji*, (3): 19-54, 1965.

- 28- Bostancı, E.Y., Beldibi, Belbaşı Mezolitigi ve Diğer Mezolitik Buluntularla Olan Münasebetleri (Türkçe-İngilizce). *Antropoloji*, (3): 55-148, 1965.
- 29- Bostancı, E.Y., Beldibi ve Mağaracık'ta Yapılan 1967 Yaz Mevsimi Kazıları ve Yeni Buluntular. *Türk Arkeoloji Dergisi*, (16): 51-56, 1967.
- 30- Bostancı, E.Y., Belbaşıyen Kültürü ve Bu Kültür üzerinde Bir Tenkit. *A.Ü.D.T.C.F. Dergisi*, 26 (3-4): 1-48, 1968.
- 31- Bostancı, E.Y., Morphological and Biometrical Examination of Some Skulls from the Sardis Excavations. *Bulleten*, 31 (121): 1-48, 1967.
- 32- Bostancı, E.Y., Sardis Kazılarında Çıkan Kafataslarının İncelemesi ve Eski Anadolu Halkları ile Olan Münasebetleri (Türkçe-İngilizce). A.Ü.D.T.C.F. Yayın no: 185, 1969.
- 33- Bostancı, E.Y., Kanal Mağarası'nda Levallois-Mousterian Seviyede Keşfedilen Bir Üst Silt Canine ile Alt Aurignacien Seviyede Bulunan Bir Mandibulae Molar Hakkında İnceleme (Türkçe-İngilizce). *Antropoloji*, (5): 9-43, 1971.
- 34- Bostancı, E.Y., Adıyaman Çevresinde Proto-Solutreen ve Adıyamaniyen Paleolitik Kültürler Üzerine Bir Araştırma (Türkçe-İngilizce). *Antropoloji*, (5): 45-82, 1969-1970, 1971.
- 35- Bostancı, E.Y., Antakya Şenköy'de Yeni, Orta ve Üst Pleistosen İnsanına Ait Kültürler Üzerine Bir Araştırma (Türkçe-İngilizce). *Antropoloji*, (5): 83-99, 1971.
- 36- Bostancı, E.Y., Dorothy Elizabeth Garrod'un Kısa Hayatı ve Eserleri. *Antropoloji*, (5): 101-106, 1971.
- 37- Bostancı, E.Y., Antakya Çevresinde ve Çevlik Mevkiinde, Paleoantropolojik Araştırmaların Verdiği Sonuçlar Antakya Çevresinde Bulunan Alt Taş Devri. *Sabah Gazetesi*, Antakya, 25 Eylül 1971.
- 38- Bostancı, E.Y., Homo Sapiens Çevlikiyensis in the Canal and Big Caves of Çevlik Near Samandağ of the Province of Antakya on the Mediterranean Coast of Anatolia. *Antropoloji*, (6): 29-56, 1973.
- 39- Bostancı, E.Y., Osteo-Arthritis on the Condylar Process, the Variation of the Fovea Capitulum Mandibulae of the Ancient Ana-

- tolians: Osteo-Paleopathology Study. *Antropoloji*, (6): 57-87, 1973.
- 40- Bostancı, E.Y., Güneydoğu Anadolu'da Adıyaman Çevresinde Yapılan Paleoantropolojik, Prehistorik ve Quaterner Problemleri Üzerinde Bir Araştırma (Türkçe-İngilizce). *Antropoloji*, (6): 89-170, 1973.
- 41- Bostancı, E.Y., Anadolu'da İnsan Kronolojisi ve Genus Homo İçin Yeni Bir Sınıflama. *Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Anma Kitabı*. Ankara; A.Ü.D.T.C.F. Yayın No: 239: 1974.
- 42- Bostancı, E.Y., Çevlik ve Mağaracık'ta Yeni Quaterner Akdeniz Plajları ve Fosil İnsanların Yaşadığı Devrelere Korelasyonu Üzerinde Bir Araştırma (Türkçe-İngilizce). *Antropoloji*, (17): 17-67, 1975.
- 43- Bostancı, E.Y., Disc Buring on Disc Cores and Their Variations Have Been Discovered on the Mediterranean Coast of Anatolia. *Antropoloji*, (7): 69-79, 1975.
- 44- Bostancı, E.Y., Shovel-Shaped Endscapers: Shovel Technique in Belbaşıyan Has Been Discovered on the Mediterranean Coast of Anatolia. *Antropoloji*, (7): 81-105, 1975.
- 45- Bostancı, E.Y., Anadolu'da Çakmak Taşının Jeolojik Yaşı ve Güney Doğu Anadolu'da Gaziantep Yakınında, Dülük Köyü Vadisinde, Bir Yüzünde Neogene Yaşta Chlanys Sp. Kavkı Mülajı Bulunan Alt Paleolithic Dülukiyen Devre Ait Elbaltası Üzerinde Bir Tetkik (Türkçe-İngilizce). *Antropoloji*, (7): 311-337, 1965.
- 46- Bostancı, E.Y., Anadolu'da Taş Çağı Devirlerinde İnsan Türlerinin, Kültürlerinin ve Dillerinin Evrimi Üzerinde Yeni Keşifler, VIII. Türk Tarih Kongresi (11-15 Ekim 1976), Bildiri Özetleri, 1983.
- 47- Bostancı, E.Y., İnsan Evriminde Büyük Değişmeler: Beldibiyan Mezolitik Taş Çağı Kültüründe Rakam Evrimi. *Antropoloji*, (8): 133-146, 1978.
- 48- Bostancı, E.Y., İnsan Evriminde Büyük Değişmeler: Anadolu'da Taş Çağı Devirlerinde İnsan Türlerinin, Kültürlerinin ve Dillerinin Evrimi Üzerinde Yeni Keşifler. *Antropoloji*, (8): 147-172, 1978.

- 49- Bostancı, E.Y., İnsan Evriminde Okucu Kültürü, Anadolu'da Dülükliyen Alt Taş Kültüründe, Keşfedilen En Eski Acheuleen Devre Ait Tipik Okucu. *Antropoloji*, (9): 15-45, 1980.
- 50- Bostancı, E.Y., Dülük Şarklı Mağara Kazısı. *Anadolu Medeniyetleri Sempozyumu ve Kazı Toplantısı, Bildiri Özetleri*, 9-10:1983.

